

Pathologen: investeer in kwaliteit hersenonderzoek

Te vaak 'missers'

door René Steenhorst

AMSTERDAM • Onderzoek bij overleden hersendonoren brengt schrikbarend vaak onjuiste diagnoses aan het licht. Dat blijkt uit bevindingen van de Nederlandse Hersenbank.

Bij één op de vijf mensen (22 procent) die gestorven zouden zijn aan de ziekte van Parkinson, is sprake van een andere doodsoorzaak dan bij het overlijden officieel werd vastgesteld.

Neuropathologen roepen nu de overheid en zorgverzekeraars op om te investeren in de kwaliteit van dit hersenonderzoek. „Het is van het grootste belang voor de kennis en behandeling van hersenziekten om tot verbetering van dit diagnostische werk te komen”, zegt bioloog dr. Inge Huitinga, directeur van de Nederlandse Hersenbank (NHB).

Diagnostische 'missers' worden bij tal van hersenaandoeningen ontdekt, bevestigt Huitinga. „Wij zien helaas te vaak een verschil tussen klinische en neuropathologische diagnoses”, erkent zij. Ook bij de ziekte van Alzheimer blijkt een kwart (circa 25 procent) van de breindonoren te zijn bezweken aan een hersenziekte die niet overeenkomt met hetgeen tijdens leven aan de donor is meegedeeld door huisarts of behandelend specialist.

Afwijkingen tussen de diagnose tijdens leven en na het overlijden kunnen ontstaan doordat neuropathologen en radiologen met behandelend specialisten van inzicht verschillen over de typering van de veranderingen in het hersenweefsel.

Bioloog dr. Inge Huitinga: „Wij zien helaas te vaak een verschil tussen klinische en neuropathologische diagnoses.”

FOTO MATTY VAN WIJNBURGEN

Inge Huitinga: „Het is, zeg maar, het verschil tussen wat de behandelend arts waarneemt op basis van symptomen, ook via het onderzoek met een scanner,

In veel gevallen foute diagnose

en wat de hersenonderzoeker ziet in en aan het weefsel.”

Neuropatholoog prof. dr. Annemieke Rozemuller van het VU medisch centrum, die hersenobducties uitvoert voor de Nederlandse

Hersenbank, stelt: „We geven in dit land miljarden uit aan scanners. Is dat het wel waard? De obductie door de neuropatholoog blijft de enige manier om een zuivere diagnose te stellen. Die ziet uiteindelijk méér dan de scanner. Maar het is een leercurve. Het is bi-

zar te denken dat we aan het eind van onze kennis zitten.”

De Hersenbank ontvangt elk jaar de hersenen van gemiddeld tweehonderd donoren, die hun hersenen beschikbaar stellen voor de

wetenschap. Obducties worden door de weefselbank zelf betaald.

Uit de pathologische diagnoses sinds 2010 blijkt bij zeven tot acht procent van de breindonoren op het moment van hun dood ten onrechte Multiple sclerose (MS) te zijn vastgesteld tijdens leven. Volgens de neuropatholoog van de Hersenbank was in werkelijkheid sprake van een ander ziektebeeld, dan wel een ziekte die past binnen het bredere 'spectrum' van MS-achtige ziekten.

Ook blijken veel pathologische correcties nodig bij diagnoses in de omvangrij-

ke groep ziekten met de verzamelnaam 'dementie'. In maar liefst 59 procent van de obducties (of autopsies) blijkt sprake van een ander ziektebeeld dan bij overlijden werd beschreven. Het gaat hier om aandoeningen die gekenmerkt worden door combinaties van meer-voudige stoornissen in verstandelijke vermogens, stemming en gedrag.

Praktijk

De verschillen daarin kunnen vaak minimaal zijn, stelt NHB-directeur Huitinga. „Het probleem van behandelend artsen is, dat zij altijd een waarschijnlijkheidsdiagnose stellen. De praktijk is bijvoorbeeld dat zij een patiënt tegenover zich hebben die ogenschijnlijk aan schizofrenie lijdt. Alles in diens gedrag wijst daarop. Maar in werkelijkheid blijken zich in het lichaam van deze patiënt antistoffen te richten tegen de zenuwcellen. In feite is hier dus sprake van een auto-immuunziekte. En géén schizofrenie. Maar dit gebeurt gewoon. Daarom ook is goed hersenonderzoek zo belangrijk.”

Het plotselinge vernemen van een andere diagnose leidt bij nabestaanden soms tot pijnlijke situaties. Zoals een familielid dat vernam dat er géén sprake was van MS bij de geliefde, maar van een andere aandoening. Dr. Rozemuller, hoogleraar pathologie van neurodegeneratieve ziekten aan de Vrije Universiteit, heeft begrip voor dergelijke emoties. Zij reageert: „Maar dit was wat het was: geen MS! Wij beschreven als neuropathologen slechts wat wij aantroffen tijdens ons onderzoek van het brein van deze donor.”